

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Forma denu[n]tia[n]di exco[mmun]icatu[m] q[ui] citatus r[espo]nsurus de
fide, vel abiuratione[m] facere, noluit, co[m]parere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

Pulchra hære-
ricorum cum
reb. scædis,
& uenenatis
comparatio.

† Al. puicax.

† cap. Verita-
tis. §. nos igitur.
de dolo & contu.

delium, vita & habitu dissidentes. Hi sunt apri de sylua motu velocissimo, & morsu amarissimo fructus fidei vberes deuastantes. Hi sunt qui præterunt quãdam fictam, & simulatam exterius speciem ac imaginem sanctitatis, per quam facilius persuadeant, & seducant, sed sunt veraciter vt sepulchra exterius deaurata, quæ interius plena sunt spurcitijs, & cadaveribus mortuorũ: nã omnis cogitatio eorum intenta est ad malũ omni tempore. Sunt enim serpentes hæresis. virus effiantes, qui eos lethaliter inficiunt, ad quos accedunt, suntque venenosi ac mortiferi scorpiones gestu, & habitu simplices, qui nisi de medio extirpentur, venena sua infundent, inficient, & mactabunt. Sanè nouissimè diebus istis, peccatis exigentibus nostris, in partibus istis, ille humani generis pertinax † inimicus, qui ab initio nisus est omnifaria sua perfidia, & inuidia, salutem hominis impedire, per quendam suæ ministrũ nequitia, & operatiũ iniquitatis, sparsit mortifera venena, dum Frater talis ordinis, tali habitu obfusatus, ausu nefario predicauit publicè in tali Ecclesia talis ciuitatis vel loci, damnatas hæreses, & errores intolerabiles, quæ sequuntur: Primus, &c. *Inseratur*, prout testibus legitimis est conuictus, & etiam iudicialiter est confessus: Verum post multas catholicas in formationes, & post crebras vexationes carcerales, & calamitates frequẽtes, adhærens consilio saniori, tandem acquieuit dictos errores, & hæreses reuocare, ac publicè abiuurare; sed post antefati humani generis inimici insano ductus persuasum pariter, & seductus, & mala malis accumulans, peioribus se fordians, errores erroribus coadunans, tanquam canis ad vomitũ rediens, dånatas hæreses pristinas est amplexus; quod nimum nostra interiora præcordia sauciãuit. Nam cũ fingeret penitere, ac velle asserteras ac prædicatas per eundem, damnatas præfatas hæreses, & errores reuocare, ac publicè abiuurare, & abnegare, & de eius fuga nullus aliquid cogitaret, ipse carcerè fregit, nosque, immo sanctã Ecclesiã delusit, pariter & aufugit, & quo eum duxerit antefatus malignus spiritus, cuius applausu sic egit, totaliter ignoramus: Nosque, & non immerito, metuentes, ne venena suæ peruersæ antefatæ doctrinæ alibi diffundat, cordaque simplicium inficiat pariter, & deludat, cupientes simplices ab huiusmodi prauis incurfibus præseruare, ipsumque reducere ad gremiũ Ecclesiæ Dei sanctæ, atque ad vnitatẽ fidei orthodoxæ: Nos illi absens corpore, † præfens autem mente, illi absenti vt præfenti, auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, & mandando monemus pariter, & citamus; quatenus infra tres menses, quorum primum pro primo, secundum pro secundo, tertium pro tertio, & peremptorio termino assignamus, in domo Fratrum Prædicatorum talis loci, facturus prælibatam abiurationem, reuocationem, & abnegationem publicam hæresum prædictarũ, & alias responsurus de fide, compareat personaliter corã nobis, ac etiam recepturus secundum sua tanta

A demerita penitentiam salutarẽ: aliter elapso termino præfato assignato, sciat se excommunicationis mucrone percussum: quam excommunicationis sententiam nos Inquisitor præfatus, in eũ vt in contumacem, inobedientem, & rebellẽ nobis, immo re vera domino nostro Papæ, & Ecclesiæ sanctæ Dei, præfata trina monitione canonica præeunte, nunc vt ex tunc, & tunc vt ex nunc iustitia exigente, & eius inobedientia requirente, ferimus in his scriptis: notificantes eidem, quod si antelata sententia se permiserit contumaciter innodari, procedemus contra eum ad vltiora, eius cõtumacia non obstante, prout volunt canonice sanctiones. Lata fuit hæc sententia, &c.

B *Si autem citati huiusmodi non comparuerint, sed permiserint se excommunicationis vinculo innodari, publicabuntur excommunicati in omnibus illis Ecclesijs atque locis, in quibus fuerint citati per litteras tenoris sequentis.*

Forma denuntiandi excommunicatum qui citatus responsurus de fide, vel abiurationem facere, noluit comparere.

F Rater N. ordinis Fratrum Prædicatorum, in terris talis domini ditioni subiectis, Inquisitor hæreticæ prauitatis a sancta sede Apostolica specialiter delegatus, dilectis nobis in Christo Rectori talis Ecclesiæ, ac Vicario talis Ecclesiæ, & alijs quibuscũque, ad quos præfentes peruenierint: Salutem in Domino, & mādatis nostris, immo verius Apostolicis firmiter obedire.

Ad vestram, & vestrorum cuiuslibet notitiã deducimus, nostrarum tenore præsentium litterarum, quod nos talem, de tali loco, iustitia suade te, fecimus moneri, & citari in vestris præfatis Ecclesijs, quatenus sub pœna excommunicationis cõpareret infra ei certum terminũ assignatũ responsurus de fide, & alias acturus, & facturus, vt ratio sua daret, personaliter coram nobis, vt in nostris litteris videbitis plenius continetur: quãtũ tenor sequitur per hæc verba: Frater, &c. *Inseratur totaliter, & ex toto, & sequatur.*

E Verum cum ductus malo cõsilio, & seductus, non comparuerit, nec excusationem miseris, sed contumaciter reuertit comparere, pariter & parere nostris, immo re vera Apostolicis monitis, & mādatis, propter quod est excommunicationis vinculo innodatus: Ea propter vobis, & cuiuslibet vestrum, auctoritate Apostolica supradicta dicimus; & in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, & mandando vos requirimus, & monemus, vno pro terno edicto, alias excommunicationi volumus vos subiacere; quatenus prima die Dominica immediatè sequenti, & alias extunc, omnibus, & singulis diebus Dominicis, & festiuis, in vestris Ecclesijs, dum Missarũ solemnitas celebrantur, & inibi erit cleri, & populi multitudo, ipsum talem excommunicatum alta voce & intelligibiliter publicetis, ac cum vitetis, & vi-
tari

in vestris subditis faciatis, tantum, & tamdiu, quousque de eius absolutione vobis per nostras litteras constiterit manifeste: Reddatis litteras portatori, diem & horam receptionis, & publicationis continentes, & testes etiam coram quibus vestris subscriptionibus positis in eisdem. Datum, & cetera.

Forma alia ad hoc idem.

FRATER N. ordinis Prædicatorum in terris ditioni talis domini subiectis, Inquisitor hæreticæ prauitatis a sancta Sede Apostolica specialiter delegatus, Venerabilibus & nobis in Christo dilectis Rectoribus, talis & talis Ecclesiarum: Salutem in Domino, & mandatis nostris, immo verius Apostolicis firmiter obedire.

CVM talis de tali loco, &c. de mandato nostro, ac per litteras nostras fuerit citatus peremptorie & canonicè in vestris Ecclesijs, & alijs in domibus proprijs, in quibus consuevit communiter commorari, quia præsens non poterat personaliter inueniri, cum diceretur & esset veraciter fugitiuus, nec sciremus, sicut nec in præsentiarum scimus, quòd cum duxerit malignus Spiritus humani generis inimicus: vt certa die & loco compareret personaliter coram nobis, super quibusdam articulis hæreticalibus, de quibus erat publice diffamatus, vel nobis delatus, vel in tali Ecclesia publice prædicauit, vel confessus extitit, & alias de fide catholica responsurus, & acturus, ac recepturus quod iustitia suaderet, sub pœna excommunicationis, quasi contra faceret, eum in nodari volumus ipso facto: ipse vero infano consilio acquiescens, & mala malis adijciens, & peiora peioribus subnectens, contumaciter renuit comparere; nec pro eo tunc comparuit aliquis excusator; nec postmodum, quauis diutius fuerit expectatus, sed subterfugiens, & hinc inde latitans, in causa fidei se contumaciter absentauit. Nos igitur Inquisitor præfatus, attendentes quod secundum canonicam instituta, pœna contumaciæ debetur, & crescente contumacia, ferescere debeat & ipsa pœna, ipsum talem pro hæresi fugitiuum, ac parere subterfugientem, in causa fidei contumacem, & excommunicatum habuimus & habemus, & talem ab omnibus haberi volumus, ac etiam reputari. Ea propter auctoritate Apostolica, vobis & vestrum cuiuslibet in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœna excommunicationis præcipimus & mandamus, quatenus prædictum talè in vestris Ecclesijs publicè, alta voce & intelligibili, singulis diebus Dominicis & festiuis, ibidem ad audienda diuina clero & populo congregatis, excommunicatum, vt contumacem pro hæresi, & fugitiuum publice nuntiatis, & vos cum euitetis, ac faciatis a vestris subditis euitari, tantum, & tamdiu, quousque vobis plene constiterit, quod sit a prædicto excommunicationis vinculo absolutus: monentes nihilominus parochianos vestros semel, secundo & tertio, canonicè & peremptorie, ex parte nostra, & sub excommunicationis pœna, ne prædicto tali,

A aut cum eodem excommunicato participant quoquo modo: sed ipsum tanquam vere excommunicatum habeant & euitent, ac tanquam fugitiuum pro hæresi, si ipsum alicubi esse scierint, nobis detegant & reuelent; alioquin in eos, qui legitime ac canonicè moniti scienter contra fecerint, excommunicationis sententiam, hac nostra competenti monitione canonica præeunte, ferimus in his scriptis: volentes, vt in signum ac testimonium recepti & completi per vos mandati nostri, sigillum vestrum presentibus apponatis. Datum, &c.

COMMENT. XXXVI.

CONTUMACITER renuit comparere, nec pro eo tunc comparuit aliquis excusator. Multa mihi probant, Emericum præter theologiam, vtriusque etiam ius non leuiter calluisse, cum in hoc præclaro opere plurima passim inserat, quæ cum iuris regulis penitus conueniant: quamuis ipse iura non citet, & qui dicunt eum nihil præter rudem praxim intellexisse, longe absunt a veritate quos ita dicere puto, vel quia eum non legerunt vt oportuit diligenter, vel vt furta sua occultaret, cui ita fere sit hodie natura comparatum, vt eum magis vituperent, a quo plura acceperint, aut saltem nolunt nominare.

Num. 139.

Eymericus periticus.

Sed in vi reuertor. Hic locus inter cetera mihi suadet verum esse quod paulo antea dicebatur, nouerat Emericus ex iuris traditionibus, non posse in causis criminalibus interesse procuratorem, præsertim in grauioribus, neque ad agendum pro absente, neque ad defendendum eum. l. penul. §. ad crimen. ff. de publi. iudi. cap. veniens. de accusatio. cap. 1. in fine. capit. in criminalibus. §. quest. 3. cum similibus allatis per Antonium Rubicum Alexandrinum in trac. de potest. procurato. in causis criminalibus. numero 54. & sequ. & Ioannem Roian in singularibus fidei, singul. 170. incipien. Procurator. & Repertorium Inquisito. verbo, procurator. & ratio est: quoniam sicut sententia capitalis non potest ferri in absentem, ita nec in eius procuratorem, cum procurator non deliquerit. Rursus, quoniam necessaria est reorum confessio, præsertim in crimine hæresis, cum consistat in mente eius, qui id scelus comisit, de quo nemo melius quam delinquens ipse potest respondere. Hæc inquam intuitus auctor hoc loco, non dixit, nullum pro hoc absente fugitiuo eius nomine comparuisse procuratorem, quia non fuisset admissus ob rationes allatas: sed dixit non comparuisse aliquem excusatorem.

In causis criminalibus cur non possit intervenire procurator.

Atque hoc verissime & doctissime dixit, quoniam cum reus est absens, potest aliquis de innocentia eius coram iudicibus dicere, non velut procurator, sed vt quilibet. ita Bartolus in extrauaganti, ad reprimendum. verbo legitime, quem sequitur Carrerius trac. de heret. num. 113. & Simancas de catho. insti. tit. 52. numero 4. & Ioannes Roias in singularibus fidei, singul. 170.

Pro reo absente, an excusator admittendus, & quædo.

Sed hæc omnia ita accipienda esse docent præcitate, vt uera sint, cum absens est reus: item cum solus est in fide suspectus: secus autem si vere hereticus esset, tunc enim nullus pro eo excusator, aut defensor.

